

Rubr. XVIII. Nro. 25. C.

Gymnasial - Bibliothek

zu Cöthen.

EXERCITATIONVM

THEOLOGICARVM IX.

DE

RENIBUS ANI-
MALIUM

PRÆCIPUIS SACRIFI-
CIORUM PARTIBUS,

QVAM

Deo clementer adspirante

PRÆSIDE

JOH. DANIELE CRAMERO,

SS. THEOL. DOCT. EJVSDEMQVE ET LIN-
GVAR. SACR. NEC NON HIST. P. P.

ILLVSTRIS GYMNASII ANHALTINI RECTORE,

publice defendet

FRIDERICUS ALBERTUS SALMUTH,

Jesnicensis Anhalt.

Die XII. Septemb. Hora IX. usque ad XII.

SERVESTÆ,

IN OFFICINA TYP. GYMNASII ILLUSTR. ANHALT.
ANNO M DCC XIV.

Handwritten mark

V I R O
NOBILISSIMO, EXCELLENTIS-
SIMO ET CONSULTISSIMO,

DOMINO
WOLFGANGO
ERHARDO *Wfau*/

SERENISSIMI DUCIS SAXONIÆ
BARBIENSIS CONSILIARIO AULICO SPLEN-
DIDISSIMO, ET MERITISSIMO,

*MATRUELI ET SUSCEPTORI SUO MULTIS
NOMINIBUS VENERANDO*

HANC DISSERTATIONEM THEO-
LOGICAM

OPTIMA VOLUNTATE ANIMIQUE
PIETATE

DEDICATAM VULT

F. A. SALMUTH

DE
RENIBUS ANIMALIUM
PRÆCIPUIS SACRIFI-
CIORUM PARTIBUS.

§. I. *Præfatio.*
Occasionem sumi ex rebus, quæ ad me
propius spectant, majori, quam ante-
hac attentione considerandi, quæ in
S. litteris de *renibus* seu proprio, seu
occultiori sensu scripta reperiuntur.

Qua in re cum ad frequentiores phrasas
ab iis desumptas animum adjeci, tum vero in historia
sacrificiorum libuit observare, & *piacularia* & *saluta-*
ria sive *eucharistica* maxime notabilia fuisse *oblatione*
renum, id quod legitur. Lev. c. III, v. 4. 10. 15. cap. IV, v. 9.
Itaque sicut Deus O.M. sapienti arbitrio præcipuam sibi
in sacrificiis suis portionem ex *renibus* destinavit mun-
dorum animalium, ita nunc cum externa illa *sacrifica-*
tio sublata est, relinquitur nobis aut potius præcipitur
rerum illarum veterum *sancta meditatio*, quæ sine dubio
ad *cultum rationalem* a Paulo commendatū Rom. XII, 1.
in primis pertinet. Ego vero, qui animo sollicito jam
sæpe de *renibus* ad *vitam corpoream* conservandam non

potui non cogitare, multo libentius meditabor in præsentia *renum* sacrificialium sacram significationem ad *vitam interiorem* magis fovendam, ut vel hoc nomine *sacrificium laudis* cum *gratiarum actione*, quæ summo Numini, Liberatori & Conservatori debetur, ea qua par est pietate faciam.

*Victimæ
vel totæ vel
earum par-
tes Deo ob-
latæ sunt.*

§. II. Quod ad rem propositam attinet, memorat Moses in historia sacra duo genera *victimarum*, quas DEUS præceperit, alias, quæ *totæ* essent in altari igne consumendæ, alias, quarum tantum *partes* quædam. De priori genere lex data est Levit. I. de posteriori cap. III. IV. V. Quæ *victimæ totæ* altari debebantur, Hebræis dictæ עֹלֹת eo quod primum in altare, deinde ad cælum quoque, cum igne conflagrarent, totæ *ascenderent*. Græci Interpr. LXX. perspicue plurimis locis appellarunt *ὀλοκαυτώματα* & *ὀλοκαυτώσεις*. De huiusmodi sacrificio Abarbenel magnifice omnino sentit, quod fuerit קרבן היות נבחר ומרועה לפני השם מכל הקרבנות *oblatio selectissima & Deo acceptissima præ omnibus aliis oblationibus*. Comment. in leg. fol. 190. col. 1. lin. 22. Quod quidem aliqua ex parte nobis probaretur, nisi & reliqua sacrificia similiter a Deo mandata similiter Deo grata esse oporteret. Vide Levit. c II, v. 2. 9. c III, v. 5. 16. Si quis autem mature quærat, cur Deo visum fuerit, vel *totæ* postulare hæc *ὀλοκαυτώματα*, vel tantum *portiones* quasdam sibi expectere illorum sacrificiorum, & cetera omnia sacerdotibus ac dominis, qui attulerant, permittere; admiramur merito sapientiam Dei summam, qua per umbrarum typicarum multitudinem & distinctionem præfigurare voluit, quod in Christo uno antitypo & vero corpore

con-

conjunctum erat. Illius enim obedientiam *omnibus membris corporis*, omnique sanctitate & patientia mentis præstandam, *omnibus proinde numeris perfectam, omnique ex parte gratam Deo & acceptam* fore, præsignificatum est *holocaustorum*, quæ *tota* accipiebantur, incendiis; at vero sanctos aliquando cum sacrificio Christi servatoris *communione* esse habituros, sive illius futuros *participes*, hoc præmonstratum est in iis victimis, quarum *pars* ipsis offerentibus & sacerdotibus concessa est. Vid. 1. Cor. X, 18. Ex quibus velut in transitu expositis tenebimus tantummodo sacrificiorum id genus, quod unum est nostri instituti. Nam, ubicunque offerentes aut sacerdotes sacrificii partem ceperunt, quod erat *piaculare* vel *salutare*, portionem divinam inter alia fecerunt *renes animalium*, cujus rei rationem, modum, & significationem jam jam, qua datur via, investigare propositum est.

§. III. Habemus autem in hoc argumento tum quæ ad sensum *historicum* pertinent, tum quæ ad *sublimiorem* seu mysticum. In historia antiquitatum Judaicarum interpretes ex sacris litteris recentent *res quinque distinctas*, portioni Dei sacrificali attributas, (a) *adipem omnem tegentem intestina*, (b) *adipem, qui supra intestina est* (c) *RENES BINOS cum adharente pinguedine*, (d) *adipem, juxta lumbos* על הכסלי (ita enim vocem Hebræam sine accuratiori indagazione cum Bocharto & Coccejo interpretari licebit) (e) *omentum vel lobum hepatis* יתר על הכבר de qua voce respici possunt, quæ a Celeb. Fullero in Miscel. Sacr. lib. V. c. 15. & magno Bocharto Hieroz. lib. II. c. 45. p. 498. & seq. nec non Cl. Coccejo & Guffetio in Lexicis

In partibus fuerunt præcipue renes.

Hebr. docte & acute sunt disputata, at nostrum iudicium non exigunt. Quibus rebus quinque & (f) *sexta* accessit, pinguisima *cauda ovium*, si ex hoc animanti sacrificium Deo destinatum esset. Levit. III, 9. c. VII, 3. Nobis autem heic scire sufficit, inter illa quinque usitata *BINOS RENES cum adipe suo*, fuisse præcipuas partes sacrificii DEO dandas, & in altari exteriori inflammandas, secundum Levit. IV, 8. Ut proinde omnem adipem interiorem & maxime renibus adhaerentem Deus e toto animali acceperit, ceteris quibuscunque carnibus & visceribus residuis in sacerdotum & offerentium portionem cedentibus. Levit. VI, 26. c. VII, 15. c. XXII, 10. seqq. Deut. XII, 17 18. De cetero, quo ritu, modo, ordine hæc omnia inter Judæos olim peracta fuerint, ex Mischna & Maimonide, Rabinorum sequiorum turba; atque ex Judæorum monumentis multi Christianorum Viri docti & antiquitatis studiosi perspicue explanarunt, ut hic historica narratione accuratiori minime opus esse videatur, quandoquidem sublimiorem seu occultiorem sensum scrutari potius statutum est.

In quibus
consideran-
da vox, usus,
& phrasēs.

§. IV. Quod rite ut exsequamur necesse est, a nobis considerari (1.) *vocis* Hebrææ, quæ *RENES* significat, naturam, (2.) eorum *usum* in corpore animali, (3.) frequentiores de iisdem *phrasēs*, in verbo Dei usitatas. Nihil enim aliud superest, unde aliquod nobis fundamentum præbeatur inveniendi sensus, quem in sacrificiorum mystica significatione locum habere oporteat. Vox Hebraica כליות cum a radice כלה descendat, intima sua potestate efficit notionem *perfectio- nis*, sive *consummationis*, qua res ad finem suū perveniens plane

plane absolvitur, & perficitur, aut etiam definit atque consumitur. Animadvertite eam in rem quædam ex uno Cocceji Lexico excerpta, clarissima loca, velut i. Reg. VI, 38. כלה הבית PERFECTUM est templum; Exod. XXXIX, vers. 32. ותכל כל עבודת משכן אהל מועד & PERFECTUM est omne opus habitaculi tentorii conventus, Gen. XIIX, 33. Et abiit Dominus כאשר כלה postquam ABSOLVISSET loqui cum Abrahamo. Exod. V, 14.

Quare non חקנכם כליתם ABSOLVISTIS seu perfecistis pensum vestrum statutum. Quibus innumera alia consimilia sunt, unde vis verbi secundum antecedentium & consequentium materiam perspicue cognoscitur. Itaque significatio vocis כליות renum petenda videtur ex consummatione quadam aut consumptione, cujus officina a sapientissimo Creatore in renibus constituta sit. Neque ut opinor, res ipsa discrepat, quemadmodum de usu renum satis multa ex Medicorum libris huc trahi possunt, facili cujusque corporis animalis experientia & sensu oculorum certissime comprobanda.

§. V. Si enim hic in rem præsentem venire libet, tradunt omnes salutaris scientiæ & structuræ corporis periti, in renibus primarium esse locum feri superflui a *secretio feri* reliquo sanguine fecernendi. Excell. WEDELIUS, in *superflui.* Physiol. Med. p. 165. Uti in æconomia, inquit, vel urbe aquæ ductus & canales requiruntur pro eliminandis impuris humoribus, ita & natura in microcosmo talia fabricavit in RENIBUS & vesica, sociis visceribus. Et specialius p. 167. Hinc colligimus, in renibus segregari a sanguine serum superfluum, tum aquæum in se, tum salibus volatilibus, acidis, tartareis, tum aliquibus, parçissimis tamen sulphureis remixtum. Piget fere alia simi-

similia, quæ nostri operis non sunt, ex Cl. *Bohno*, aliisque
 œconomix animalis interpretibus transcribere, eo
 maxime, quod neque ad scopum nostrum multum fa-
 ciet, artificium percolationis, quod in renibus depre-
 henditur, ex aliis scriptoribus, qui ipsi naturam magis
 heic admirantur, quam plane rimari possunt, multis
 verbis commemorare. Illud tantum hoc loco tenebi-
 mus, renes ob necessariæ secretionis officium esse *per-*
fectores sanguinis, adeoque nomen linguæ sacræ ipsi rei,
 sicut in aliis multis, admodum eleganter convenire.

Phrases si-
gnificant
aliquid oc-
cultum.

§. VI. Proximum est, ut phrases de *renibus* ob-
 vias paullulum expendamus. Quarum fere præcipua
 videtur, quod DEUS dicitur כרוח וכליות probans corda & renes, Psal. VII, v. 10. & similiter,
 לב כרוח כליות ורל probans renes & cor, Jer. XI, 20. &
 paullo aliter, רוקר לב כרוח כליות *investigans cor*,
probans renes, fere sicut scribitur in N. T. ἐρευνῶν νε-
 φρῶν καὶ καρδιῶν *scrutans renes & corda*, Apoc. II, 23.
 Quos loquendi modos inter se convenientissimos si in-
 spicimus, nihil aliud opinor, significant, quam pene-
 trantissimam Dei intelligentiam, qua occultissimas at-
 qua intimas mentis cogitationes plane *perspicit*, & se-
 cundum sanctitatis suæ normam, bonæ animæ sint, *ex-*
plorat vel *judicat*. Quo sensu & DEUS alia phrasi
 ראה כליות ורל *videt* clarissime cognoscit *renes & cor*,
 Jer. XX, 12. Sicut enim *Cor* internum hominis affectum,
 sensum, desiderium, amorem passim significat, ita &
renes congrua sententia sunt explicandi; ac Deus proinde,
 cum *CORDA & RENES investigare, scrutari, pro-*
bare, pervidere scribitur, dubitari non potest, quin accu-
 ratissima Dei scientia *ad intima nostra*, quæcunque sunt
 relata, intelligenda sit.

§. VII.

§. VII. Conabimur hæc aliquanto specialius ad *Quod spe-*
 corporis animalis, unde voces petitaæ adeoque sensus *cialius ex-*
 repetendus, similitudinem explicare. Manifestum est *ponitur.*
 atque indubitatum, *cor* nostrum mirabilem esse machi-
 nam sanguinis per omnes corporis partes impellendi.
 Quod qua ratione mechanica fiat, docet inter alios acu-
 tiff. *Borellus* de motu animal. pag. 66. 76. seqq. Itaque,
 si in *circulo* œconomiaæ corporis humani principium
 aliquod actionis cogitari aut definiri potest, *primus im-*
 petus motus a corde est. Per eundemque *impulsum* ut
 omnes consequentes motus secretiones que fiunt, dum
 corpus a corpore premitur & protruditur; sic ipsa,
 quam supra attigimus, feri urinofi a sanguine separatio
 in *renibus* sine dubio fit per illum cordis imperum, sed
 ita fit occulte ignota meatuum structura, ut effectus qui-
 dem commonstrari possit, accuratissimus autem effi-
 cientiaæ modus in tenebris delitescat, oculumque fugiat.
 Vid. *Bohnii* Circ. Anatom. p. 219. Quæ ut huc ad phra-
 ses sacras superiores enodandas transferantur, DEUS
scrutatur corda, quatenus primos *impetus* mentis hu-
 manæ, v. g. ad adipiscendos honores, divitias, voluptates,
 sive, ut cum Servatore loquar, quicquid cogitationum
e corde egreditur, Matth. XV, 19. penitus intelligit,
 hominumque *ἐπιθυμίας*, quocumque naturali impulsu
feruntur, intime cognitæ perspectasque habet. Sed *re-*
nes idem Deus infinita sua scientia investigat probat-
 que, cum accuratissime novit, per quos *occultos meatus*
 proferantur cogitationum humanarum varia molimina
 a corde profecta, & quænam sit *צַר מִחִשְׁבוֹת לֵבָר*
forma operis cogitationum cordis ejus, secundum Gen.
 VI, 5. Quo enim magis per vias suas occultiores procedunt
 B

cedunt cogitationes mentis, eo majori varietate fit *רצון* opus, aliis aliisque suis *formis* vestitum, quod, quale sit, & quomodo progressus fiat, Deus profundissima cognitione penetrat. Præcipue vero, quia renes *seri inutilioris separationi* inserviunt, atque a *perfectione* operis nomen acceperunt, ideo *renes explorare*, ubi de Deo dicitur, idem est, ac perfectissime cognoscere, quid *inutilium cogitationum* aut factis humanis adhæreat, aut ab iis separetur; breviter, quid in omni mentis ætuoitate bonum malumve sit, quæ actio hominis interna *consummatam* habeat bonitatem, aut non habeat. Sic video, mihi *scientiam rerum occultissimarum*, ex illis, quas supra dixi, phrasibus satis, ut res postulat, explicasse. Quod enim vulgo adferunt, Deum *κατασκοπεύωντες* *res secretas mentis cognoscentem* ideo dici *scrutantem corda & renes*, quod ea viscera interna sint, & renes potissimum *intra molem copiosi adipis occulti hereant*, id non rejicio quidem, sed nondum sufficere existimo, cum illa profundissima Dei scientia multo magis ad multo occultiorem structuram renum internam, & ignotius secretionis animalis artificium & scopum videatur referenda.

Et phrasibus
aliis confirmatur.

§. VIII. His omnibus convenienter intelligi possunt quædam alix de renibus phrasès verbi divini. Quid enim aliud sibi vult Servatoris illud de se loquentis *Pl. XVI, 7. לילות יסרוני כליותי noctu castigaverunt me renes mei*, nisi ut demonstraretur, vel nocte extra omnium hominum conspectum, vel in tenebris gravissimarum afflictionum, ne occultissimis quidem motibus corporis aut mentis tantillum factum esse contra legis & consilii divini sanctitatem, q. d. *intimi* omnes motus ad

adeps ab intestinis erat separandus? Renes igitur ob seipfos debuisse offerri cum ex his pateat, ipsi etiam in mystico sensu oportet ut suam significationem habeant. His positis, facile ad rem nostram accommodabimus, quæ supra de voce, de usu renum, de phrasibus denique usitatis allata sunt. Percurremus autem primo sacrificia *piacularia*, deinde & *salutaria* seu *pacifica*, in quorum utroque genere *renes animalium*, secundum supra dicta, locum invenerunt.

Et quidem §. X. Ex prioribus (1.) *sacrificium pro peccato in sacrificio* תִּשְׁחַח illustrissimo typo præfiguravit Christum, quem *pro peccato*. Deus pronobis *ἀναγίαν ἐπιείχου* peccatum, id est, juxta Hebraismum verbi תִּשְׁחַח Levit. IX, 15. *sacrificium pro peccato fecit*. Cum enim in Christo Jesu concurrant, *sacerdotem & altare esse*, quod utrumque *nature divine* habito respectu ei competit, secundum Hebr. IX, 4. c. XIII, 10. 15. Matth. XXIII, 19. Etiam in eodem Salvatore *sacrificium pro peccato est*, ratione *corporis*, id est, naturæ humanæ, (Hebr. X, 10. Joh. I, 1.) quæ tamen dignitatem & pretium a conjunctissima Deitate accepit, juxta Act. XXVIII, 20. 1. Petr. I, 19. Illud vero תִּשְׁחַח *sacrificium pro peccato* quia potissimum in typo constabat *renibus animalium, internis visceribus*, ideo de Christo antitypo significatum est, eum in *intima sui parte ANIMA*, ejusque summa sanctitate & patientia DEO acceptissimam victimam oblaturum esse. Quæ si jam specialius enucleanda sint, & ex omnibus supra dictis explicanda, *primo* hoc repeti & considerari volumus; sicut renes secundum *vocem & rem ipsam perficiendo & depurando sanguini in corpore humano inser-*

inserviunt, ita Christum in sacrificio pro peccato generis humani *purissimum sanguinem* sive, cum *vita* in sanguine consistat, sanctissimam vitam ac nullis unquam *interiorum* cogitationum perversis motibus inquinatam, *secreti omni impuritate* obtulisse, adeoque omni modo *consummatam* absolutamque sanctitatem fuisse mentis in hoc dignissimo sacrificio, adeo, ut Deo vel occultissimos renum meatus cognoscenti, aut abditissimas cogitationum progressionem accuratissime exploranti, sanctitas illa fuerit commendatissima & probatissima. Conferatur hanc in rem, quod dicitur, *κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν* *separatus a peccatoribus*, Hebr. VII, 26. Quod unice per *omnis impuritatis* a mente Christi *remotionem* intelligendum est.

S. XI. Hæc brevissime dicta non minus quadrant, *Nec non in si sacrificium pro reatu* — *in quo eadem renum sacrificio offerendorum ratio fuit, inspiciamus.* Nimirum ita *pro reatu.* quoque significatum est, quod Elaias prædixerat, *ANIMAM* Christi *posituram esse* ejusmodi *victimam culpæ*, cap LIII, II. *Renēs partes intimæ*, ut vidimus, respondent *animæ*, qua nihil *interius* est, quia cogitationibus nihil est occultius. In *anima* enim fuit præcipue sensus iræ divinæ, secundum Matth. XXVI, 38. Joh. XII, 27. Act. II, 27. Quæ omnia hæcenus satis inter se congruunt, nisi quod quis miretur de *corde*, quod in sacrificiis fuerit omissum, neq; tamen omittendum fuisse videri possit, si renes in hoc sacro negotio hanc haberint sublimiorem de Christo significationem. An enim (inquiat aliquis,) *cor* animantium non fuisset dignum altari, cum Deus in religione potissimum *cor* postulet.

Prov. XXIII, 26. Quod si Christus Dominus in omni vita omnem cordis sui sinceritatem & vehementiam Deo devovit, cur non ejus rei præfiguratio fuisset in *corde animalium altari inferendo*? His quid respondeam vix sane suppetit, nisi quod in rebus præceptorum atque operum divinatorum multa sæpe mirabilia sint, earumque causæ aliquando impervestigabiles. Si quid tamen licet conicere, ideo videtur Deus *Cor* animalis removisse ab altari, puta in *sacrificio pro peccato & pro reatu* (1.) quia *cor* simile est carnibus, quæ heic ab altari aberant, (2.) quia in his compendiis sacrificiorum decorum erat, tantum ea dari viscera, quæ *secretioni impuritatis*, ut toties diximus, memorabili ratione inserviebant, adeoque illustrissimæ rei in Christo significandæ idonea erant. Quæ causa est, ut jam quoque libentius amplectar sententiam de voce *תורת* quod *lobum hepatis* significet, eo maxime, quod non modo *Philo Judeus* sed & *Josèphus*, qui utrique ex usu præsentium suorum temporum aliquid certi nosse poterant, *lobi hepatis* faciant mentionem. Vide Celeb. *RELANDUM*, in *Antiq. Sacr.* p. m. 307. Nimirum & hepar organum est *internæ secretionis*, quo nomine renum illa nostra explicatio satis commode huc etiam poterit transferri.

Item in Eucharistico
sacrificio
voluntario.

§. XII. Post sacrificia *piacularia* superest, (2.) ut sacrificia sive *eucharistica*, *שלמים* *binis renibus* animalium similiter memorabilia perlustremus, eorumque mysticum sensum alium an eundem evolvamus. Habebant autem hæc *שלמים* duplicem *שעשעו*, vel ad *beneficia impetrata*, vel ad *impetranda*. Si jam essent impetrata, locus erat *sacrificio תורה eucharistico*; sin-
essent

essent demum impetranda, hinc extitit *sacrificium votivum* נדר או *voluntarium* נדבה. Qua de re vide *Ourramum* de Sacrif. lib. I. c. X. §. 2. & c. XI. §. 1. 2. 3. Ubi & ratio nominis שמעו abunde explanatur. Quis vero dubitet, quin & hæc sacrificiorum genera typice ad Christum Jesum spectaverint? An enim ulla est prosperitas seu beneficium, quin a gratia & beneficentia illius profectum sit? An altare hic aliam significationem habeat, ac in holocaustis, ceterisque piacularibus? An sanguinis effusio in his non respexerit futuram sanguinis Jesu Christi effusionem ejusdemque mortem? Quid quod *offerentium communio cum hac victima*, secundum id, quod supra attigimus, non potuit non significare communionem cum victima Christi! Itaque & *renes*, de quibus agimus, hic eandem oportet significationem habere, ac superius; ut hætenus omnia illa prorsus eadem sint. Sed est præterea, quod hoc loco specialem requirit observationem. Cum enim Apostolus graviter Romanos adhortatur, *ut corpora sua sistant sacrificium vivum, sanctum, Deo acceptum*, Rom. XII, 1. aut simili phrasi, *ut seipfos & membra sua omnia Deo sistant*, cap. VI, 13. quibus in verbis *tota corpora* quasi *divitura* holocaustorum commodissime considerari possunt; tum vero paullo aliter a Davide prædictum est, *populum Christi futurum esse נדבות oblationes voluntarias*, Pl. CX, 3. Unde veterum sacrificiorum *voluntariorum*, & spiritualium eorundem sub N. T. quam late res patitur, quærenda est convenientia, atque ea propter *RENES*, qui his sacrificiis compendiaris V. T. נדבות inerant, suam etiam habent explicationem respectu *nostri*, quemadmodum primario sensu habent

habent respectu *Christi*. Breviter: si nos sistimus Deo *sacrificia voluntaria*, docemur veteri illo ritu, DEO consecranda esse potissimum, quæ nobis *intima*, sive in nobis *occultissima* sunt, ut non modo facta *externa* ad normam legis sint composita, sed multo magis homo *interior* sanctæ mentis Deo consecratur; ut in hac spirituali victima cogitationes nostræ, postquam e corde *exierunt*, *segregata* peccatorum *impuritate* in corpore Ecclesiæ puriores progrediantur ad omne officium spiritualis nutrimenti, sicut de *renibus* in œconomia corporis humani res ad hunc modum se habet.

Adjicitur, quid adeps renum signficaverit.

§. XIII. Quid vero postremo de *adipe renum*, in lege Mosaica disertis verbis memorato? Lev. III, 4. Dum enim *renes* perpendimus *adipe* suo olim involutos, necesse est, hic etiam rerum conjunctarum conjunctam explicationem esse. Judæorum si primum sententiam quærimus, ii quidem pro more hærent in cortice, nucleum haud tangentes. Abarbenel ideo adipem sacrificatum existimat *כאש היו שהחלבים בהיותם באש היו עושים להכה פתאום והיה האש מסודר ויפה עמהם ולכך צוה על הכליות מפני שעליהם חלב הרבה* quod *adeps in igne subito in flammam convertitur*, adeoque pulcher ordinatusque ignis fiat: *quomobrem & DEUS de renibus precepit, eo quod super iis adeps sit copiosus*. Comment. in leg. fol. 188. col. I. l. i. En hic aliquid de *adipe* & de *renibus* in compendio, sed quæ ingenio Christiano parum satisficiant. Sane, si id primum sumimus, oportuisse victimas totas aut earum partes igne consumi, probabile erit, id quod facile comburi posset, omnino altari inferendum fuisse.

Sed

Sed manebit quæstio, *quæ necessitas sit combustionis*, aut cur hoc potius, quod inflammari possit, *non aliud aliquid igni fuerit consecrandum*. Verum hæc facile a nobis explicabuntur. Nam si altare est *mensa Dei*, Ezech. XLI, 22. quæcunque eo deferuntur, habent similitudinem *ciborum*, quibus Deus ad justitiæ suæ cupiditatem satiandam fruitur. Igitur quæ comburuntur, idem est, ac si ore DEI consumantur. Quod ergo facile inflammatur citoque consumitur, id DEUS quasi gratiorem cibum cupidius arripit. Adipem igitur facile ardentem & cito consumendum dicimus respondere *optimis vitæ humanæ facultatibus*, quas Deo desideratissimas & Christus omnes Patri suo cœlesti obtulit, & sanctos quoslibet Deo offerre necesse est. Sane in toto animali pinguedo *optima* & ceteris carnibus melior censetur. Quemadmodum igitur Deus hunc adipem voluit esse altari proprium, ut homini eo vesci non liceret, Levit. III, 17. ita quæ optima in nobis sunt, Deo sacra esse oportet, ut nos Deo non nobis vivere appareat. Deinde & alia extat de hoc sacro adipe sententia, non minus nobis probata; nimirum Deum præsignificare voluisse, uti *optima bona gratiæ* suo tempore, puta sub N. T. ex merito & sacrificio Christi in Ecclesiam redundatura sint, *quæ sub V. T. credentibus in Messiam nondum dabantur*. Vide Esai. LV, 2. Psal. XXXVI, 9. Hebr. VIII, 6. Etenim, si *sanguis* qui I. c. Lev. III, 17. adipi adjungitur, altari fuit proprius, & ab esu humano remorus, quamdiu vere expiantis sacrificii futuri sanguis nondum existeret; consimili ratione dicendum videtur, quamdiu *abundantiora gratiæ beneficia* ex merito Christi præsentis Ecclesiæ conferenda non

C

exta-

extarent, adipem, de quo hic agitur, oportuisse altari
 sacrum esse, illiusque comestionem vetitam. Atque
 hæc in præsentia de hoc argumento sufficient, quibus
 nihil adjicimus, nisi hoc vorum, ex 1. Theff. V, 23. ut
 secundum hæc, quæ hoc loco meditati sumus, *DEUS*
pacis nos omnes ἀδελφαίς totos sibi sanctos efficiat, & in-
teger noster spiritus, anima & corpus inculpate servantur
usque in adventum Domini nostri Jesu Christi, eaque
 ratione faciat nos sibi *DEUS* veras נרבות *oblaciones*
voluntarias, in sui nominis gloriam &
 nostram salutem!

TANTILLUM EST!

AD PRÆSTANTISSIMUM RESPONDENTEM

P R Æ S E S.

Vult Deus ex nobis sibi sancta
 holocausta parari!
 Tu dabis in studiis *interiora*
 tuis!

CO-

(19)
COROLLARIA

RESPONDENTIS.

I.

Mundum ex nihilo creatum esse locus
Hebr. XI, 3. difficulter probat.

II.

Verba enim: μὴ ἐκ Φαινομένων explican-
da potius videntur per invisibiles Dei perfe-
ctiones, secundum Rom. I, 20.

III.

Si enim nihilum intelligendum esset, cur
non scripsisset Apostolus ἐκ μὴ ὄντων, secundum
Rom. IV, 17.

IV.

Ex loco Jes. I. 3. ידע שור קנהו וחמור אכוס בעליו
non potest probari, bruta ratione esse prädita.

V.

Nam Deus populum Israeliticum pudefa-
cere voluit ex comparatione bovis & alini,
qui mero ex instinctu naturali possessorem
suum & præsepe Domini sui cognoscunt.

VI.

Turpe enim est, homines ratione præditos
Dominum suum non cognoscere, cum bruta ra-
tione carentia suos dominos agnoscant.

Nostra suo tenebris circumdata pectora verbo
Æterno renovans Deus illa propinquus ut
adfit

Renibus appositis placida ad sacrificia renum,
Svavis Amice Tuis, sincero postulo voto:
Sic meritis Tibi surget honos, quæ gloria soli
Competit ardenti famæ cupidinibus æquis.

FERDIN. RUDOLPH. LEZIUS,
Cotheniens. SS. Th. Stud.

Cum scrutatori cordum libamina renum
Sub veteri extiterint fœdere grata fatis;
Multo erit internus tuus hic acceptior illi
Affectus! cordis victima sacra tui.

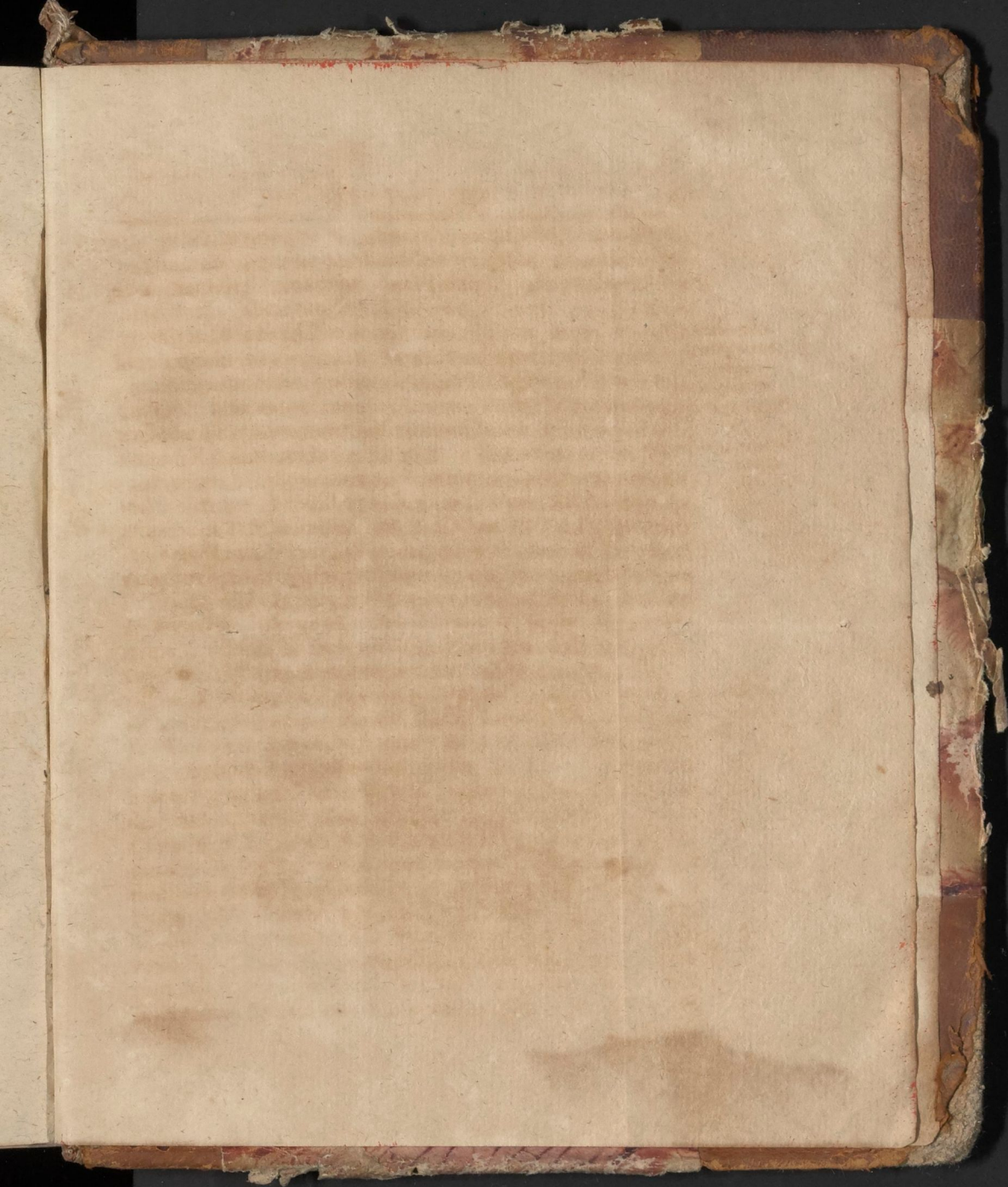
*Paucula hæc Patruei suo longe dilectissimo
affectus & benevolentia causa appo-
nere voluit.*

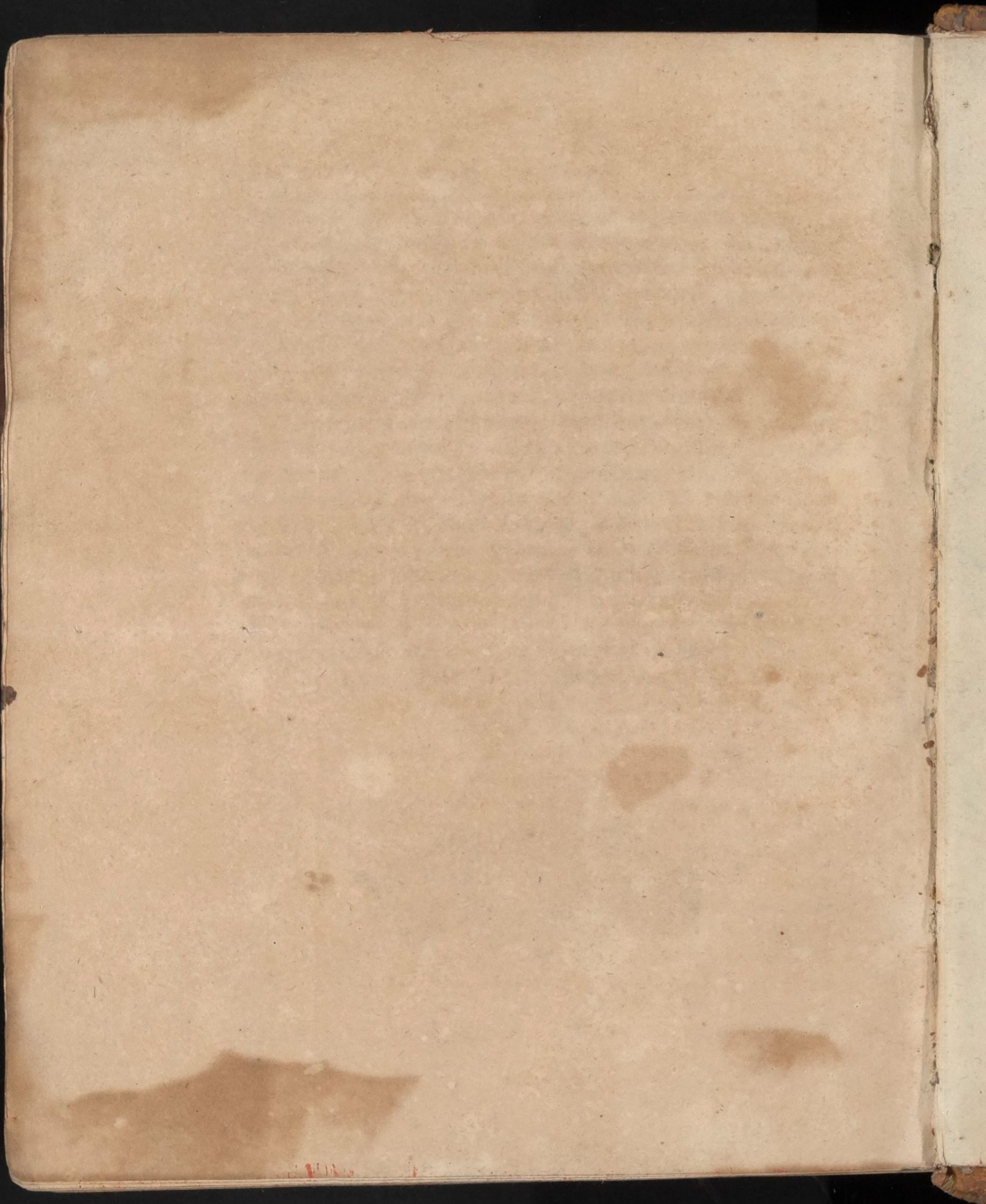
C. L. COLERUS,
Theol. Stud. Opponens.

TE fortem præbes, renum dum dogmata
sancta,
Jam jam propugnans, sic tibi palma datur.

Amoris & amicitia ergo scripsit.

JOH. ANDREAS BOJZE!
Geronisrod. Anhalt. Th. Stud.

99 A 6957

ULB Halle

3

002 826 607

86

V3 17
VDIS

Retra ✓

EXERCITATIONVM

THEOLOGICARVM IX.

DE

RENIBUS ANI-
MALIUM

PRÆCIPUIS SACRIFI-
BUS,

ante

MERO,

ET LIN-
P.P.

NI RECTORE,

ALMUTH,

XII.

TR. ANHALT.

x-rite

colorchecker

MSCPPCC0319

2019 Edition

mm